

общеобразовательную подготовку, быстрее воспринимают другую культуру и легко общаются. Афганские студенты очень часто используют «калькирование» в устной речи, но плохо пишут. Китайские студенты пишут лучше и свободнее, но с трудом раскрепощаются в устном общении.

Преподаватель должен формировать у студентов, изучающих казахский и русский языки, понимание того, что владеть языком – значит уметь пользоваться им как средством социальной коммуникации.

Литература:

1. Гальскова Н.Н., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам. Москва : Академия, 2008. 336 с.
2. Крючкова Л.С., Мощинская Н.В. Русский язык как иностранный. Москва : Флинта, Наука, 2012. 480 с.
3. Земская А.Е. Русский язык как иностранный. Москва : Флинта, Наука, 2006. 240 с.
4. Толмачева Д.С., Игнатова Е.Р. Лингвострановедение в обучении русскому языку как иностранному. *Дайджест педагогических новаций*. Алматы. 2014. № 2. С. 135-140.
5. Игнатова Е.Р. Толмачёва Д.С. Межкультурная компетенция в современной системе обучения русскому языку как иностранному. Сб. «Функционирование русского языка в контексте взаимодействия с киргизским языком и культурой». Бишкек, 2013. С. 121-123.
6. Suleimeinova G.S. Teaching speaking skills at the English language lessons. *Инновации в образовательной деятельности и вопросы повышения качества обучения*. Алматы. 2012. С. 152-154.

Формування компетентностей міжкультурної комунікації студентів-іноземців

Любецька В.В.

*доц., канд. філол. наук, доцент кафедри української мови та мовної підготовки іноземців
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна
e-mail: hour.mirgorod@gmail.com*

Актуальність питань, які пов'язані із міжкультурною комунікацією у сучасному світі, обговорювалась неодноразово. Економічні, політичні та соціальні події впливають на активну міграцію людей, перед якими відкриваються нові можливості для працевлаштування і навчання. Успішна інтеграція у нове суспільство залежить насамперед від взаєморозуміння та

поваги до культури партнерів по комунікації. У нових умовах особливого значення набуває усвідомлення проблем міжкультурної комунікації для викладання іноземних мов та, як наслідок, перегляд і вдосконалення методики викладання. Варто зазначити, що різноманітність мов і культур – цінне джерело знань та самореалізації. Для всебічного розвитку особистості набуває неабиякої актуальності вивчення особливостей буття інших народів, соціокультурних відмінностей, мови як культурного коду нації. Упродовж багатьох років Україна надає освітні послуги громадянам іноземних держав. Одне із завдань сучасної освіти полягає в перетворенні багатства мов із перешкоди у спілкуванні на засіб пізнання та взаємозбагачення. Тому закономірно постає необхідність розвитку компетентностей міжкультурної комунікації студентів-іноземців як важливого чинника в оволодінні не лише мовою, а й культурними цінностями народу. Пріоритетні напрями розвитку освіти, визначені в законодавчих та нормативних документах (Закон України «Про вищу освіту», Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття), Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті, Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр., Концепція мовної підготовки іноземців), передбачають розвиток та виховання гармонійно розвиненої, високоморальної особистості, здатної до цивілізованої і успішної взаємодії в усіх сферах життя. Особливої актуальності у процесі комунікації набувають знання мовної системи, мовленнєвої поведінки носіїв мови, соціокультурної інформації та здатності використовувати їх у конкретних життєвих ситуаціях. «Формування компетентностей міжкультурної комунікації – необхідна умова опанування української мови студентами-іноземцями задля повноцінної взаємодії в поліетнічному середовищі, формування особистості, готової до потреб міжнародної мобільності» [3, с. 21]. У Загальноєвропейських рекомендаціях із мовної освіти компетентності поділено на такі групи: загальні (декларативні знання, уміння та навички) та комунікативні (лінгвістична (лексична, граматична, семантична, фонологічна, орфографічна, орфоепічна);

соціолінгвістична (лінгвістичні маркери соціальних стосунків, правила ввічливості, вирази народної мудрості); прагматична (дискурсивна, функціональна, програмування мовлення) [2, с. 165-180]. Звісно, що всі ці компетентності є важливими, як і компоненти освіти, що спрямовані на формування компетентностей, необхідних для продуктивної діяльності особистості. Такі риси, як мобільність, самостійність, конструктивність і готовність до міжкультурної взаємодії, характеризують сучасну особистість, тому сучасна освіта має такі пріоритети:

- навчити навчатися, сформуванати потребу в навчанні упродовж життя;
- використовувати отримані знання у своїй діяльності (професійній, громадській чи побутовій);
- забезпечити формування компетентної особистості, яка усвідомлює свою належність до, європейської цивілізації, орієнтується в реаліях і перспективах соціокультурної динаміки, здатна застосовувати знання в нестандартних ситуаціях, приймати відповідальні рішення.

Виокремлюються провідні складники при навчанні іноземних студентів: знання про різні сфери довкілля; набуті уміння й навички, необхідні для виконання конкретних видів діяльності; здатність переносити засвоєні знання на реальну ситуацію, знаходження альтернативних способів розв'язання проблеми. Перебуваючи у країні навчання, студенти-іноземці завжди є учасниками процесу міжкультурної комунікації, що відрізняється від того, яким вони послуговуються всередині власної культури. Отже, мета навчання української мови як іноземної полягає не тільки в ознайомленні студентів з правилами уживання мовних одиниць, а і в їхній підготовці до міжкультурних контактів. Завданнями для повноцінного міжкультурного та міжособистісного спілкування стає навчання розуміти культурну різноманітність, опановування нової культури за допомогою мови. «Володіння знаннями й уміннями з мови і культури, уміння виокремити розбіжності, які перешкоджають розумінню під час спілкування, стануть запорукою успішного розвитку особистості в

багатокультурному середовищі» [3, с. 47]. У структурі міжкультурної компетентності можна виділити наступні складники: комунікативний, мовленнєвий і культурний. У сукупності ці складники передбачають наявність комплексу вмінь та навичок, які дозволяють оцінювати комунікативну ситуацію та правильно вибирати вербальні і невербальні засоби спілкування.

Формування зазначених компетентностей потребує значних зусиль. Відтак постає завдання удосконалення підходів до навчання української мови як іноземної, спрямованих на оволодіння мовою в лінгвістичному та соціокультурному контекстах, удосконалення навичок для професійної діяльності, розвиток особистості готової до міжкультурного діалогу.

Література:

1. Василенко І.О. Роль зіставлення мов і культур у формуванні іншомовної компетенції. *Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ. Зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ (5 березня 2016 р.)*. К.: КНЕУ, 2016. С. 8-12.
2. Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment [online]. Strasbourg: Language Policy Unit. URL: <http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/frameworkor> >
3. Костюк С.С. Розвиток компетентностей міжкультурної комунікації студентів-іноземців на основному етапі навчання української мови: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Кривий Ріг, 2018. 292 с.

Академічна доброчесність чи академічне шахрайство:

вибір іноземних студентів

Моргунова Н.С.

*доц., к. психол. н., завідувач кафедри мовної підготовки
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
м. Харків, Україна
e-mail: morgan.ns777@gmail.com*

Однією з головних умов якісної вищої професійної освіти є сумлінне та відповідальне ставлення студентів до навчання у ЗВО. Усвідомлення студентами цінності здобутої професійної освіти, відповідальне, самостійне виконання студентом усіх академічних завдань та чесне проходження